

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

W

Szkole Podstawowej nr 36
im. Polskich Olimpijczyków
w Częstochowie

Dokument uwzględnia następujące standardy:

STANDARD I POLITYKA - Szkoła Podstawowa nr 36 ustanowiła i wprowadziła w życie *Politykę ochrony dzieci przed krzywdzeniem*.

STANDARD II PERSONEL – Szkoła Podstawowa nr 36 monitoruje, edukuje i angażuje swoich pracowników w celu zapobiegania krzywdzeniu dzieci.

STANDARD III PROCEDURY - W Szkole Podstawowej nr 36 funkcjonują procedury zgłaszania podejrzenia oraz podejmowania interwencji w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dziecka.

STANDARD IV MONITORING - Szkoła Podstawowa nr 36 monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi standardami ochrony dzieci.

Akty prawne na podstawie, których oparte są Standardy Ochrony Małoletnich w Szkole Podstawowej nr 36 im. Polskich Olimpijczyków w Częstochowie:

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (tj. Dz. U. nr 78 poz.483 z późn. zm.):
- 2) Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 r. (t. j. Dz. U. z 1991 Nr 120 poz. 526 ze zm.);
- 3) Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2021r.poz.1249) oraz Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 535);
- 4) Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. -Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. 2020 poz.1359) oraz Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1606);
- 5) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U z 2022 r. poz. 1138 ze zm.);
- 6) Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964r. Kodeks cywilny (tj. Dz. U. z 2022. poz.1360 z późn. zm.) - art.23 i 24;
- 7) Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 560);
- 8) Ustawa z dnia 17 listopada 1964r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U.z 2023. poz.1550 z późn. zm.);
- 9) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870);

10) Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. O przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Z 2023r.poz.172 oraz z 2022r. Poz.2600)

11) Ustawa z dnia 12 marca 2022r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U.z 2024r. poz.167 z późn.zm.);

12) Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U.z 2023r. poz.1798 z późn.zm.);

13) Ustawa z dnia 19 lipca 2019r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. z 2019r. poz.1696 ze zm.);

SPIS TREŚCI

POLITYKA - PREAMBUŁA

ROZDZIAŁ 1 OBJAŚNIENIE TERMINÓW

ROZDZIAŁ 2 ROZPOZNAWANIE I REAGOWANIE NA CZYNNIKI RYZYKA
KRZYWDZENIA DZIECI ORAZ ZAGROŻENIA ICH BEZPIECZEŃSTWA

ROZDZIAŁ 3 ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI PRACOWNIK SZKOŁY – DZIECKO

ROZDZIAŁ 4 ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI DZIECKO – DZIECKO

ROZDZIAŁ 5 SYTUACJA DZIECI ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI,
W TYM Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

ROZDZIAŁ 6 PROCEDURY POSTĘPOWANIA Z DZIECKIEM PRZEWLEKLE CHORYM
W SZKOLE

ROZDZIAŁ 7 PROCEDURY INTERWENCJI W SYTUACJI PODEJRZENIA KRZYWDZENIA
DZIECKA

ROZDZIAŁ 8 ZASADY OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH MAŁOLETNIEGO

ROZDZIAŁ 9 ZASADY OCHRONY WIZERUNKU UCZNIĄ

ROZDZIAŁ 10 ZASADY DOSTĘPU DZIECI DO INTERNETU ORAZ OCHRONY
PRZED SZKODLIWYMI TREŚCIAMI W INTERNECIE

ROZDZIAŁ 11 ZASADY OKREŚLAJĄCE WSZCZYNIANIE PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY”

ROZDZIAŁ 12 ROLA SZKOŁY W REALIZACJI BEZPIECZNEJ PROCEDURY PRZYMUSOWEGO
ODEBRANIA DZIECKA PODLEGAJĄCEGO WŁADZY RODZICIELSKIEJ
LUB POZOSTAJĄCEGO POD OPIEKĄ

ROZDZIAŁ 13 ZASADY UDOSTĘPNIANIA RODZICOM I UCZNIOM STANDARDÓW
DO ZAPOZNANIA SIĘ Z NIMI I ICH STOSOWANIA

ROZDZIAŁ 14 MONITORING STOSOWANIA STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNIICH

ROZDZIAŁ 15 PRZEPISY KOŃCOWE

KLAUZULA INFORMACYJNA DOTYCZĄCA PRZETWARZANIA DANYCH OSOBOWYCH

-Postępowanie wyjaśniające związane z podejrzeniem krzywdzenia małoletnich

- Realizowanie obowiązków w zakresie zapewniania ochrony dzieci

ZAŁĄCZNIKI

POLITYKA OCHRONY DZIECI PRZED KRZYWDZENIEM

PREAMBUŁA

Naczelną zasadą wszystkich przedsięwzięć podejmowanych w Szkole Podstawowej nr 36 im. Polskich Olimpijczyków jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Pracownicy Szkoły traktują dziecko z szacunkiem oraz uwzględniają jego potrzeby rozwojowe i edukacyjne. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec dziecka w jakiegokolwiek formie. Pracownik Szkoły, realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych, zgodnie z dokumentacją Szkoły oraz swoimi kompetencjami.

Celem Polityki jest zapewnienie uczniom Szkoły Podstawowej nr 36 im. Polskich Olimpijczyków sprzyjających warunków do nauki i rozwoju w atmosferze szacunku, akceptacji i bezpieczeństwa. Poprzez wdrożenie Standardów Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem Szkoła kieruje na zewnątrz jednoznaczny komunikat na temat swojego zaangażowania w ochronę dzieci przed krzywdzeniem.

Niniejsze Standardy określają procedury interwencji, działania profilaktyczne i edukacyjne, zasady zapobiegania krzywdzeniu dzieci, a w sytuacji, gdy do krzywdzenia doszło, określa zasady zmniejszenia rozmiaru jego skutków poprzez prawidłową i efektywną pomoc małoletniemu oraz wskazuje odpowiedzialność osób zatrudnionych w Szkole Podstawowej nr 36 za bezpieczeństwo uczniów do niej uczęszczających.

Politykę realizujemy poprzez upowszechnienie i wdrożenie Standardów, ich przestrzeganie oraz monitorowanie skuteczności.

ROZDZIAŁ 1

OBJAŚNIENIE TERMINÓW

- 1) *Pracownikami/personelem* Szkoły Podstawowej nr 36 są osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenia.
- 2) *Osoby współpracujące ze szkołą* to pracownicy firm i instytucji wspierających szkołę, wolontariusze, stażyści, praktykanci odbywający w szkole praktykę zawodową.
- 3) *Uczniem* jest każda osoba uczęszczająca do Szkoły Podstawowej nr 36.
- 4) *Małoletnim/dzieckiem* jest każda osoba od urodzenia do ukończenia 18 roku życia.
- 5) *Opiekunem małoletniego* jest osoba uprawniona do jego reprezentacji, w szczególności jego przedstawiciel ustawowy – rodzic, opiekun prawny, rodzic zastępczy lub opiekun tymczasowy (czyli osoba upoważniona do reprezentowania małoletniego obywatela Ukrainy, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki osób dorosłych);
- 6) *Zgoda opiekuna małoletniego* to zgoda co najmniej jednego z rodziców małoletniego. W przypadku braku porozumienia między opiekunami małoletniego należy poinformować ich o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rejonowy.
- 7) *Krzywdzenie małoletniego* to popełnienie czynu zabronionego lub czynu karnego na szkodę małoletniego przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika Szkoły lub zagrożenie dobra małoletniego, w tym jego zaniedbywanie.
- 8) *Przemoc fizyczna* – działanie wobec dziecka, które powoduje uraz fizyczny, celowe uszkodzenie

ciała, zadawanie bólu lub groźba uszkodzenia ciała.

- 9) *Przemoc psychiczna* – to powtarzające się: poniżanie, obwinianie, upokarzanie i ośmieszanie (zawstydzanie) oraz zastraszanie (również w relacjach rówieśniczych), nieustanna krytyka dziecka, wciąganie małoletniego w konflikt osób dorosłych, manipulowanie nim, stawianie małoletniemu wymagań i oczekiwań, którym nie jest on w stanie sprostać, ignorowanie potrzeb dziecka, brak odpowiedniego wsparcia, uwagi i miłości.
- 10) *Przemoc seksualna* – to angażowanie małoletniego w aktywność seksualną przez osobę dorosłą oraz nastolatka lub inne dziecko. Wykorzystywanie seksualne odnosi się do zachowań z kontaktem fizycznym (np. dotykanie małoletniego, współżycie z małoletnim) oraz zachowania bez kontaktu fizycznego (np. pokazywanie małoletniemu materiałów pornograficznych, podglądanie, ekshibicjonizm).
- 11) *Zaniedbywanie* – to niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych i emocjonalnych małoletniego przez rodzica lub opiekuna prawnego i nierespektowanie jego podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i trudności w rozwoju (zaniedbania w sferze opieki zdrowotnej, higieny, edukacji – brak dozoru nad wypełnianiem obowiązków szkolnych, odżywiania się, bezpiecznych warunków życia).
- 12) *Dane osobowe ucznia* – wszelkie informacje umożliwiające identyfikację ucznia Szkoły Podstawowej nr 36 w Częstochowie;
- 13) *Osoby odpowiedzialne za monitorowanie realizacji* – to wyznaczeni przez Dyrektora Szkoły Podstawowej nr 36 pracownicy sprawujący nadzór nad realizacją niniejszych Standardów (psycholog, pedagog specjalny, wicedyrektor, przewodniczący zespołów nauczycielskich).
- 14) *Osoba odpowiedzialna za Internet* – to wyznaczony przez Dyrektora Szkoły Podstawowej nr 36 pracownik, sprawujący nadzór nad korzystaniem z Internetu przez uczniów na terenie Szkoły oraz nad bezpieczeństwem małoletnich w Internecie.
- 15) *Zespół interdyscyplinarny* – to zespół (przedstawiciele pomocy społecznej, ochrony zdrowia, policji, oświaty, organizacji pozarządowych, sądu) powołany przez prezydenta miasta w ramach realizowania przedsięwzięć na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 16) *Zespół interwencyjny* – to zespół powołany przez dyrektora szkoły w skomplikowanych przypadkach. W skład zespołu wchodzi: pedagog, psycholog, wychowawca klasy, nauczyciele uczący dziecko, dyrektor lub wicedyrektor.

ROZDZIAŁ 2

ROZPOZNAWANIE I REAGOWANIE NA CZYNNIKI RYZYKA KRZYWDZENIA DZIECI

ORAZ ZAGROŻENIA ICH BEZPIECZEŃSTWA

- 1) Pracownicy zobowiązani są do troski o bezpieczeństwo małoletnich zgodnie ze swoimi kompetencjami, obowiązującym prawem oraz przepisami wewnętrznymi szkoły.
- 2) Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 36 wymaga od nowo zatrudnionych nauczycieli złożenia zaświadczenia o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego i sprawdza w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym.
- 3) Wszyscy pracownicy Szkoły zostają zapoznani ze Standardami Ochrony Małoletnich poprzez podpisanie stosownego oświadczenia (*załącznik nr 1*).
- 4) Za politykę kadrową odpowiada dyrektor Szkoły.
- 5) Pracownicy szkoły posiadają niezbędną wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają

uwagę na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci (*załącznik nr7*) oraz zapoznali się ze standardami postępowania dla nauczycieli dotyczącymi kontaktu z osobami w kryzysie samobójczym, po stracie kogoś bliskiego w wyniku samobójstwa oraz potrafią podjąć działania interwencyjne w obliczu kryzysu samobójczego (*załącznik nr 8*).

- 6) W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka, pracownicy szkoły podejmują rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami na temat dostrzeżonego problemu, przekazując informacje na temat dostępnej formy wsparcia i motywowania ich do szukania dla siebie pomocy.
- 7) Każdy pracownik, który zauważy lub podejrzewa, że uczeń jest krzywdzony, zobowiązany jest zareagować, a w sytuacji koniecznej udzielić pierwszej pomocy.
- 8) Wszyscy pracownicy i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu ucznia lub inne informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.
- 9) Pracownicy monitorują sytuację i dobrostan dziecka.
- 10) Pracownicy znają i stosują zasady bezpiecznych relacji personel–dziecko i dziecko– dziecko.
- 11) Wychowawcy oddziałów zobowiązani są do przedstawienia uczniom Polityki Ochrony Małoletnich, która obowiązuje w Szkole i zapewnienia ich, iż w razie potrzeby otrzymają odpowiednią pomoc.

ROZDZIAŁ 3

ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI PRACOWNIK SZKOŁY - DZIECKO

- 1) Zasady bezpiecznych relacji personelu z uczniami obowiązują wszystkich pracowników Szkoły, osoby odbywające praktyki studenckie oraz prowadzące zajęcia i spotkania z uczniami.
- 2) Pracownik Szkoły dba o bezpieczeństwo dziecka podczas pobytu w szkole, jest uważny na sytuacje związane z zagrożeniem zdrowia i życia, monitoruje jego samopoczucie.
- 3) Pracownik Szkoły zobowiązany jest do utrzymywania profesjonalnej relacji z uczniami i każdorazowego rozważenia, czy jego reakcja, komunikat bądź działanie wobec ucznia są odpowiednie do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych uczniów.
- 4) Działania pracownika Szkoły są otwarte i przejrzyste dla innych, co minimalizuje ryzyko błędnej interpretacji danego zachowania.
- 5) Dyscyplinowanie dziecka jest narzędziem informacji zwrotnej, komunikującym, że jego postawa w danej sytuacji jest niewłaściwa, sprzeczna z oczekiwaniami; dyscyplina ma pobudzać do uczenia się, kształtowania trwałego systemu wartości, wiąże się ze stawianiem granic, nie powinna powodować krzywdy dziecka.
- 6) Niedopuszczalne są intencjonalne zachowania wzbudzające poczucie zagrożenia lub noszące znamiona:
 - przemocy fizycznej;
 - przemocy psychicznej;
 - erotyzowania relacji.

Komunikacja personelu z uczniami

- a) Komunikacja werbalna z małoletnim nie powinna:
 - wzbudzać w małoletnim poczucie zagrożenia(groźby,wyzwiska,krzyk),

- zawstydząć, upokarzać, obniżać poczucie wartości (np. wyzwiska, krzyk, negatywne ocenianie, reakcja nieadekwatna do sytuacji, wzbudzanie poczucia winy, negowanie uczuć, ośmieszanie, ironizowanie),
 - naruszać granic (niezachowywanie odpowiedniego dystansu, obcesowość, podteksty o charakterze erotycznym)
- b) W komunikacji z małoletnim pracownik Szkoły:
- zachowuje cierpliwość i odnosi się do ucznia z szacunkiem
 - uważnie wysłuchuje ucznia i stara się udzielać mu odpowiedzi dostosowanej do sytuacji i jego wieku;
 - nie krzyczy, chyba, że wymaga tego sytuacja niebezpieczna (np. ostrzeżenie);
 - nie ujawnia wrażliwych informacji o uczniu (informacja o sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej, prawnej oraz wizerunek dziecka) osobom do tego nieuprawnionym, również wobec innych dzieci;
- c) Uczeń ma prawo do prywatności, dyskrecji – np. mówiąc coś pracownikowi w zaufaniu; odstąpienie od zasad poufności jest konieczne i musi być uzasadnione - w celu ochrony dziecka, gdy zagrożone jest jego zdrowie lub życie (o takim fakcie uczeń powinien być poinformowany).

Kontakt fizyczny z uczniami

- a) Bezpośredni kontakt z małoletnim oparty jest na poszanowaniu jego intymności i godności. Kontakt fizyczny jest możliwy w sytuacjach:
- kontakty w zajęciach sportowo-rekreacyjnych,
 - stanowcze interwencje wychowawcze prowadzone w bezpośrednim kontakcie fizycznym w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia, dotyczących konfliktów pomiędzy podopiecznymi (rozdzielenie zwaśnionych, przytrzymanie, obezwładnienie),
 - działania z zakresu pomocy przedmedycznej (działania ratunkowe związane z udzieleniem pierwszej pomocy),
 - zagrożenie lub panika spowodowane czynnikami zewnętrznymi (pożar, intensywne zjawiska atmosferyczne, niebezpieczne zachowania osób trzecich itp.)
 - pomoc uczniowi niesamodzielnemu lub z niepełnosprawnością w czynnościach porządkowych i higienicznych, jeśli typ niepełnosprawności tego wymaga, a uczeń/ jego opiekun wyrazi zgodę;
- b) Kontakt fizyczny z uczniem nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy;
- c) Pracownik, który ma świadomość, iż uczeń doznał jakiejś krzywdy np. znęcania fizycznego lub wykorzystania seksualnego, zobowiązany jest do zachowania szczególnej ostrożności w kontaktach z uczniem, wykazując zrozumienie i wycucie.

Działania z uczniami

- a) Pracowników obowiązuje obiektywizm, sprawiedliwość, bezinteresowność i szacunek w traktowaniu oraz ocenie każdego ucznia bez względu na pochodzenie, rasę, wyznanie, narodowość, niepełnosprawności.
- Równe traktowanie oznacza, że niedozwolone jest:
- wyłączne skupianie uwagi na wybranych uczniach z jednoczesnym ignorowaniem potrzeb innych,

- nieuzasadnione dawanie przywilejów tylko wybranym i pozbawianie ich pozostałych,
 - nierówne i niesprawiedliwe przydzielanie zadań, nieadekwatne do możliwości i wieku,
 - zwalnianie z wykonywania obowiązków w nieuzasadnionych sytuacjach,
 - godzenie się, brak reakcji na szkodliwą nieformalną hierarchię grupową,
 - dominacja w grupie przez negatywne jednostki, ustalanie przez nie i wdrażanie nieformalnych zasad,
 - przyzwolenie na wykorzystywanie młodszych i słabszych wychowanków przez silniejszych.
- b) Pracownikowi zabrania się przyjmowania prezentów od uczniów oraz ich opiekunów oraz wchodzenia w relacje zależności wobec dziecka czy jego opiekunów.

Kontakty bezpośrednie i online z uczniami poza szkołą

- a) Kontakty z dzieckiem poza Szkołą powinny:
- być ściśle powiązane z wykonywaniem obowiązków służbowych, opiekuńczo-wychowawczych (np. towarzyszenie w realizowanych poza szkołą ważnych dla małoletniego wydarzeniach wymagających wsparcia osoby dorosłej, zorganizowane przez szkołę wyjazdowe formy itd.),
 - być dokumentowane (zapisy w dokumentacji pracy wychowawczej, możliwość wykonania kopii/wydruku korespondencji mailowej),
 - odbywać się w miarę możliwości z wykorzystaniem sprzętu służbowego.
- Niedopuszczalne jest utrzymywanie kontaktów celem zaspokojenia przez dorosłego własnych potrzeb społecznych lub emocjonalnych, namawiania do zachowań niezgodnych z prawem, dających poczucie bycia faworyzowanym, wyróżnianym.
- b) Kontakt pracownika Szkoły z uczniami poza godzinami pracy jest zabroniony; wyjątek stanowi kontakt online poprzez dziennik elektroniczny lub platformę Teams w celu wysłania uczniom materiałów edukacyjnych lub kontakt z rodzicami poprzez komunikatory, jeśli zachodzi taka konieczność.
- c) Nie wolno zapraszać uczniów do swojego miejsca zamieszkania, spotkania z uczniem lub też jego opiekunem powinny odbywać się na terenie Szkoły.
- d) Pracownikowi nie wolno kontaktować się z uczniami poprzez prywatne kanały komunikacyjne (e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).
- e) W przypadku, gdy pracownika łączą z uczniem lub jego opiekunem relacje rodzinne lub towarzyskie, zobowiązany on jest do zachowania pełnej poufności, w szczególności do utrzymania w tajemnicy spraw dotyczących innych uczniów, opiekunów i pracowników.
- f) Transport, przemieszczanie się i warunki noclegowe:
- organizacja transportu, noclegu poza szkołą powinna być uzasadniona (np. wyjazd na wycieczkę szkolną lub inne wydarzenia organizowane przez Szkołę),
 - opieka nad uczniami w sytuacjach wyjazdowych powinna być ciągła, zgodna z przepisami o organizacji wyjazdów i wycieczek szkolnych,
 - przy organizacji noclegu, zakwaterowania brane pod uwagę jest pokrewieństwo, relacje i płeć podopiecznych.

ROZDZIAŁ 4

ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI DZIECKO - DZIECKO

- 1) Uczniowie znają i postępują zgodnie z wytycznymi Polityki Ochrony Małoletnich opracowanej w Szkole Podstawowej nr 36 w Częstochowie oraz wypracowanymi przez siebie regulaminami klasowymi.
- 2) Podstawową zasadą wszystkich aktywności podejmowanych przez ucznia jest działanie dla dobra i bezpieczeństwa wszystkich uczniów. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy rówieśniczej w jakiegokolwiek formie.
- 3) Zasady bezpiecznych relacji między dziećmi opierają się na:
 - komunikacji opartej na wzajemnym szacunku, zrozumieniu, szczerości;
 - prawidłowych sposobach rozwiązywania konfliktów uwzględniających mediacje rówieśnicze, wsparcie osób dorosłych, kompromisu;
 - poszanowaniu cudzej własności, prywatności i przestrzeni;
 - równym traktowaniu, szacunku dla różnorodności, indywidualnej tożsamości i ekspresji;
 - uważności na problemy kolegów, wyrozumiałości i udzielaniu wsparcia rówieśniczego.

ROZDZIAŁ 5

SYTUACJA DZIECI ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI, W TYM Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

1. Szkoła uwzględnia sytuację dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami poprzez:
 - traktowanie każdego dziecka z należyтым szacunkiem, nie dyskryminując go ze względu na jakiegokolwiek cechy, w tym specjalne potrzeby, niepełnosprawność,
 - okazywanie wszystkim dzieciom troski o ich dobro i rozwój,
 - stosowanie uniwersalnego projektowania, racjonalnego dostosowania i modyfikacji, celem zapewnienia równego dostępu dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami,
 - eliminowanie barier utrudniających dzieciom samodzielne funkcjonowanie i ekspresję, w tym barier informacyjno-komunikacyjnych, architektonicznych, cyfrowych,
 - poszukiwanie i wdrażanie metod pracy pedagogicznej, adekwatnych do rozpoznanych indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci,
 - angażowanie środowiska rodzinnego i lokalnego w rozwój dzieci.
2. W szkole zapewnia się obecność osoby posiadającej przeszkolenie i umiejętność udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
3. Każda pomoc świadczona dziecku ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami, następuje w zgodzie z obowiązującymi przepisami prawa i uwzględnia najlepszy interes dziecka.
4. Zadaniem pracowników jest identyfikowanie sytuacji, w tym specjalnych potrzeb dziecka. Uwzględnia się informacje dotyczące dziecka udostępnione przez opiekunów dziecka.
5. W szczególności rozpoznaje się:
 - funkcjonowanie poznawcze, emocjonalne i społeczne ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki niepełnosprawności dziecka,
 - warunki i sposoby niezbędne do zaspokojenia podstawowych potrzeb dziecka

(fizjologicznych, w tym sensorycznych, psychofizycznych, w tym potrzeby bezpieczeństwa itp.) oraz konsekwencje ich deprivacji,

-sposoby regulacji emocji przez dziecko,

-sposób reagowania na bliskość fizyczną innych osób,

-sposób komunikowania się dziecka (język, specyficzne narzędzia wspomagające komunikację oraz ich rodzaj),

-inne czynniki istotne dla dziecka.

5. W przypadku ustalenia możliwości wystąpienia wysokiego ryzyka zachowań trudnych, w tym agresywnych i autoagresywnych, czy problemowych zachowań:
 - a) dokonuje się oceny ryzyka (należy ustalić czynniki mogące wywołać takie reakcje);
 - b) stosuje się indywidualną procedurę interweniowania, we współpracy z opiekunami, opartą na potrzebach/cechach dziecka, uwzględniając sposoby niedopuszczające do wystąpienia danego zachowania trudnego,
 - c) w przypadku wystąpienia trudnego zachowania stosuje się nieawersyjne sposoby reagowania, których celem jest obniżenie napięcia emocjonalnego, ochrona dziecka i innych osób zaangażowanych w zachowanie.
6. Indywidualne podejście do dzieci ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi i rozwojowymi, w tym z niepełnosprawnościami, obejmuje także:
 - a) wypracowanie zrozumiałej formy komunikacji wzajemnej – w języku/sposobie komunikacji używanym przez dziecko – dostosowanej do możliwości psychofizycznych dziecka i umożliwiającej wyrażenie przez dziecko swojej woli, w tym akceptacji lub sprzeciwu, co do pewnych czynności/zachowań o ile jest to zasadne przy wykorzystaniu alternatywnych lub wspomagających metod komunikacji
 - b) przekazywanie dziecku w zrozumiały sposób wiedzy o jego prawach i obowiązkach oraz możliwościach uzyskania pomocy, upewniając się, że przekaz jest dla niego jasny i klarowny,
 - c) zapoznanie dziecka w zrozumiały dla niego sposób z obowiązującymi w szkole normami i zasadami oraz konsekwencjami ich naruszenia dla wszystkich stron,
 - d) przekazywanie dziecku w zrozumiały dla niego sposób jak powinno się zachować w sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu,
 - e) przekazywanie dziecku w zrozumiały dla niego sposób jakie zachowania stanowią naruszenie granic prywatności/intymności innych osób, jakie zachowania krzywdzą innych oraz jakie sprawiają innym ból i cierpienie,
 - f) zadbanie, aby reakcja osoby dorosłej nie skutkowałą negatywnym nastawieniem innych dzieci do dziecka, na rzecz którego podjęto interwencję- chronione powinni być wszystkie dzieci uczestniczące w zdarzeniu, w tym jego świadkowie,
 - g) przeciwdziałanie wszelkim formom ośmieszania, dyskryminacji, poniżania, zastraszania, oczerniania, wykluczenia dziecka lub jakiegokolwiek innej formie przemocy. Należy natychmiast reagować na wszystkie tego rodzaju sytuacje zaobserwowane w szczególności między dziećmi,
 - h) stosownie do potrzeb i okoliczności wskazane jest prowadzenie zajęć psychoedukacyjnych i profilaktycznych ukierunkowanych na przeciwdziałanie wszelkiej dyskryminacji i przemocy oraz uwrażliwianie dzieci na prawo każdej osoby do poszanowania jej godności,
 - i) przekazywanie informacji opiekunom na temat występujących problemów oraz podejmowanie z nimi współpracy w tym zakresie,

- j) wspieranie dziecka w czynnościach samoobsługowych - jeśli jest to konieczne z racji niepełnosprawności, jednocześnie dążąc do stopniowego uniezależniania go w tym zakresie od pomocy innych osób, o ile jest to możliwe (udzielając wsparcia dziecku, należy to czynić w sposób bezpieczny, z zachowaniem prywatności, by nie skutkowało to dyskomfortem, upokorzeniem, czy wyśmiewaniem przez inne osoby.
7. Niedopuszczalne są następujące zachowania pracowników:
- a) omawianie w obecności osób nieupoważnionych sytuacji dziecka, w tym jego sytuacji rodzinnej, zdrowotnej, itp.,
 - b) deprecjonujące porównania z innymi osobami,
 - c) izolowanie w zamkniętym pomieszczeniu, przytrzymywanie drzwi, krępowanie ruchów,
 - d) celowe prowokowanie u dziecka wystąpienia lub eskalacji zachowań trudnych, niepożądanych,
 - e) wyręczanie lub nadzorowanie bezpośrednio dziecka ponad niezbędny poziom, m. in. podczas realizacji czynności samoobsługowych i higienicznych,
 - f) lekceważenie lub powierzchowne, nieuważne traktowanie zgłaszanej przez dziecko potrzeby wsparcia i pomocy,
 - g) bierna postawa pracowników w zakresie troski o rozwój i zabezpieczenie dziecka w sytuacji zagrożenia jego dobrostanu.

ROZDZIAŁ 6

PROCEDURY POSTĘPOWANIA Z DZIECKIEM PRZEWLEKLE CHORYM W SZKOLE

I. Obowiązki szkoły w sytuacji, gdy w szkole jest uczeń przewlekle chory:

1. Pozyskanie od rodziców (opiekunów prawnych) ucznia szczegółowych informacji na temat jego choroby oraz wynikających z niej ograniczeń w funkcjonowaniu.
2. Zorganizowanie szkolenia kadry pedagogicznej i pozostałych pracowników szkoły w zakresie postępowania z chorym dzieckiem na co dzień oraz w sytuacji zaostrzenia objawów czy ataku choroby.
3. W porozumieniu z pielęgniarką lub lekarzem, wspólnie z pracownikami szkoły ustalenie schematu postępowania w stosunku do każdego chorego ucznia, zarówno na co dzień, jak i w przypadku zaostrzenia objawów czy ataku choroby. Wytyczne te mogą uwzględniać m.in. przypominanie lub pomoc w przyjmowaniu leków, wykonywaniu pomiarów poziomu cukru, regularnym przyjmowaniu posiłków, sposób reagowania itp. Powinny też określać formy stałej współpracy z rodzicami (opiekunami) tego dziecka oraz zobowiązanie wszystkich pracowników placówki do bezwzględnego ich stosowania.
4. Dostosowanie, wspólnie z nauczycielami i specjalistami zatrudnionymi w szkole, formy pracy dydaktycznej, dobór treści i metod oraz organizację nauczania do możliwości psychofizycznych tego ucznia, a także objąć go różnymi formami pomocy psychologiczno – pedagogicznej.
5. W przypadku nasilenia choroby u dziecka podczas pobytu w szkole dyrektor lub nauczyciel niezwłocznie informuje o zaistniałej sytuacji rodziców lub prawnych opiekunów.
6. W stanach nagłych, gdy stan dziecka nagle się pogorszy i wymagana jest pomoc lekarska nauczyciele zobowiązani są do podjęcia działań przedmedycznych oraz wezwanie karetki

pogotowia ratunkowego.

7. Dziecko do czasu przybycia pogotowia ratunkowego i przybycia rodziców/opiekunów prawnych/ pozostaje pod opieką pielęgniarki szkolnej, a pod jej nieobecność, nauczyciela lub dyrektora.

W przypadku gdy rodzice/opiekunowie prawni/ nie są w stanie odebrać osobiście dziecka z placówki, mogą upoważnić inną osobę.

II. Obowiązki rodzica.

1. W odniesieniu do ucznia z chorobą przewlekłą, kiedy występuje konieczność stałego podawania mu leków w szkole, rodzice dziecka powinni przedłożyć informację:
 - na jaką chorobę dziecko choruje
 - jakie leki na zlecenie lekarza zażywa (nazwa leku, sposób dawkowania)
 - konieczne jest również dołączenie zlecenia lekarskiego oraz pisemnego upoważnienia pielęgniarce do podawania dziecku leków;
- 2) w czasie nieobecności pielęgniarki w placówce oświatowej - w sytuacji, gdy stan zdrowia dziecka wymaga podania leku lub wykonania innych czynności (np. kontroli poziomu cukru we krwi u dziecka chorego na cukrzycę; podawanie leku drogą wziewną dziecku choremu na astmę) - czynności te mogą wykonywać również inne osoby (w tym: samo dziecko, rodzic, nauczyciel), jeżeli odbyły przeszkolenie w tym zakresie. Osoby przyjmujące zadanie muszą wyrazić na to zgodę, zaś posiadanie wykształcenia medycznego nie jest wymogiem koniecznym.
- 3) delegowanie przez rodziców uprawnień do wykonywania czynności związanych z opieką nad dzieckiem oraz zgoda pracownika szkoły i zobowiązanie do sprawowania opieki winny mieć formę umowy pisemnej pomiędzy rodzicami dziecka przewlekle chorego, a pracownikiem szkoły.

III. Obowiązki wychowawcy:

1. Wychowawca jest zobowiązany do przekazania informacji Radzie Pedagogicznej i pozostałym pracownikom szkoły o sposobach postępowania z chorym dzieckiem na co dzień oraz w sytuacji zaostrzenia objawów czy ataku choroby.
2. Wychowawca w porozumieniu z nauczycielami na bieżąco informuje rodziców o samopoczuciu dziecka lub zauważonych zmianach w zachowaniu w czasie pobytu w szkole.

ROZDZIAŁ 7

PROCEDURY INTERWENCJI W SYTUACJI PODEJRZENIA KRZYWDZENIA DZIECKA

Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń jest ofiarą przemocy rodzinnej:

- 1) W przypadku podejrzenia, że małoletni jest zaniedbany lub jego opiekun jest niewydolny wychowawczo, każdy pracownik powinien zadbać o bezpieczeństwo ucznia.
- 2) Nauczyciel informuje ucznia o możliwości otrzymania wsparcia psychologicznego i pomocy.
- 3) Pracownik/nauczyciel powiadamia o zaistniałej sytuacji pedagoga/psychologa szkolnego oraz wychowawcę klasy, a w poważniejszych przypadkach również dyrekcję Szkoły.
- 4) Pedagog/psycholog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem w celu ustalenia, o ile to możliwe, okoliczności i rodzaju zdarzenia lub zdarzeń, jak była ich częstotliwość, następnie wzywa rodzica/ opiekuna prawnego; ze spotkania sporządzona zostaje notatka służbowa (*załącznik nr 2*) oraz omówiony plan pomocy dziecku.
- 5) W przypadku, gdy nie ma symptomu krzywdzenia dziecka, ale obserwuje się, że rodzina przeżywa trudności, psycholog/pedagog zachęca ją do szukania wsparcia i pomocy z zewnątrz. W tym celu przekazuje się adresy instytucji świadczących tego rodzaju pomoc (m. in. MOPS, Poradnia P-P, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Ośrodek Wsparcia Dla Ofiar Przemocy, itp.).
- 6) Jeśli sytuacja ucznia się nie poprawi i w przypadku braku współpracy opiekuna, pedagog/psycholog/wychowawca zobowiązany jest do powiadomienia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, jednocześnie składa wniosek do Sądu Rejonowego o wgląd w sytuację rodziny.
- 7) Jeżeli rodzice są osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy, pedagog/psycholog kieruje sprawę do odpowiedniej instytucji:
 - Sądu Rejonowego - Wydziału Rodzinnego i Nieletnich/MOPS – w przypadku działania zagrażającego dobru dziecka/ MOPS – w przypadku przemocy domowej i wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” – w zależności od zdiagnozowanego typu krzywdzenia i skorelowanej z nim interwencji.
- 8) W przypadkach bardziej skomplikowanych – działanie na szkodę dziecka (wykorzystanie seksualne, znęcanie się fizyczne i psychiczne o dużym nasileniu), dyrektor Szkoły powołuje zespół interwencyjny (pedagog szkolny, psycholog szkolny, wychowawca krzywdzonego dziecka).
- 9) Zespół interwencyjny:
 - na podstawie opisu sytuacji oraz uzyskanych informacji dokonuje diagnozy sytuacji i potrzeb dziecka oraz zapewnienia uczniowi bezpieczne miejsce; i odseparowuje go od osoby stwarzającej zagrożenie – jeśli zachodzi taka potrzeba
 - informuje opiekuna nie będącego sprawcą przemocy,
 - składa zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do prokuratury/policji lub wniosek o wgląd w sytuację rodziny do sądu rejonowego, wydziału rodzinnego i nieletnich, miejskiego ośrodka pomocy społecznej lub wszczyna procedurę „Niebieskie Karty” zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424, z późn. zm.).

W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, powołanie Zespołu jest obligatoryjne.

10) Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach wskazanych instytucji.

11) W każdym przypadku zauważenia krzywdzenia ucznia należy uzupełnić Kartę Interwencji (załącznik nr 3).

W sytuacji, gdy dziecko jest krzywdzone, dyskryminowane na terenie placówki przez pracownika:

- 1) Każdy pracownik placówki, który zauważy negatywne zachowania innego pracownika w stosunku do dziecka, ma obowiązek interwencji oraz poinformowania o zajściu dyrektora szkoły
- 2) Każde dziecko, które doświadczy krzywdzenia przez pracownika Szkoły, ma prawo do poinformowania dyrektora szkoły lub pedagoga/psychologa, który sporządza opis sytuacji dziecka w oparciu o przeprowadzony z nim wywiad oraz z innymi osobami, które mają znaczące informacje w tej sprawie.
- 3) Dyrektor przeprowadza czynności wyjaśniające i rozmowę dyscyplinującą z pracownikiem oraz przedstawia konsekwencje nieprzestrzegania Polityki Ochrony Dzieci przed krzywdzeniem.
- 4) Dziecku - ofierze krzywdzenia zostaje zapewniona pomoc psychologiczno-pedagogiczna przy współpracy z jego opiekunami. W razie potrzeby przekazywane są rodzicom informacje o możliwości uzyskania pomocy również poza szkołą.
- 5) W przypadku podejrzenia, że czyn nosi znamiona domniemanego przestępstwa, dyrektor składa zawiadomienie na policję/do prokuratury.

Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone na terenie szkoły przez inne dzieci – przemoc rówieśnicza (w tym cyberprzemoc):

- 1) W przypadku ujawnienia przemocy rówieśniczej przez dziecko lub osobę dorosłą pracownikowi szkoły, po wstępnym potwierdzeniu jej przez wychowawcę klasy, sprawa jest kierowana do pedagoga/psychologa.
- 2) Pracownik szkoły zobowiązany jest do zadbania o bezpieczeństwo ucznia i odseparowania go od osoby krzywdzącej.
- 3) Z pokrzywdzonym dzieckiem pedagog/psycholog szkolny przeprowadza rozmowę, udzielając mu niezbędnego wsparcia. O ile to możliwe, powinno się unikać konfrontacji sprawca – ofiara, zwłaszcza na forum grupy.
- 4) Pedagog/psycholog szkolny przeprowadza rozmowę ze sprawcą przemocy i sporządza notatkę.
- 5) Pedagog/psycholog przeprowadza rozmowę z opiekunami ucznia krzywdzonego i osoby nieletniej podejrzanej o krzywdzenie i ustala działania wspierające oraz naprawcze. Psycholog/pedagog monitoruje sytuacje dziecka przy współpracy z wychowawcą i rodzicami/opiekunami.

W przypadku braku poprawy powiadamia Sąd Rejonowy, wysyłając wniosek o wgląd w sytuację rodziny (w zależności od nasilenia i charakteru popełnionego czynu).

- 6) W przypadkach bardziej skomplikowanych (wykorzystanie seksualne, znęcanie się fizyczne i

psychiczne o dużym nasileniu), dyrektor Szkoły powołuje zespół interwencyjny (pedagog szkolny, psycholog szkolny, wychowawca krzywdzonego dziecka), który:

- planuje działania wspierające dla pokrzywdzonego dziecka oraz działania naprawcze w stosunku do sprawcy krzywdzenia.
 - wzywa opiekunów krzywdzonego dziecka i informuje ich o podejrzeniu – ze spotkania sporządzona zostaje notatka służbowa oraz omówione zostają zaplanowane działania wspierające dziecko z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.
 - wzywa opiekunów krzywdzącego dziecka i informuje ich o podejrzeniu – ze spotkania sporządzona zostaje notatka służbowa, która zawiera opis sytuacji (na podstawie rozmów z dzieckiem krzywdzonym, nauczycielami, wychowawcą, rodzicami krzywdzonego dziecka) oraz omówione zostają zaplanowane działania naprawcze w stosunku do sprawcy krzywdzenia. Opiekunowie krzywdzącego dziecka zostają poinformowani o konieczności zgłoszenia przez Szkołę podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji:
 - policja/prokuratura - w przypadku działania na szkodę dziecka,
 - Sąd Rejonowy – Wydział Rodzinny i Nieletnich – w przypadku działania zagrażającemu dobru dziecka (w zależności od zdiagnozowanego typu krzywdzenia i skorelowanej z nim interwencji).
- 7) Możliwe działania naprawcze wobec sprawcy to: rozmowy z wychowawcą i pedagogiem, psychologiem, pomoc psychologiczna, terapia psychologiczna poza szkołą, monitoring zachowania prowadzony przez wychowawcę i zespół klasowy, konsekwencje rodzicielskie i wynikające ze Statutu – nagana, obniżenie oceny zachowania oraz wobec poszkodowanego: rozmowy z wychowawcą i pedagogiem/psychologiem, terapia psychologiczna, zadośćuczynienie oraz wobec świadków, np. rozmowy wychowawcze.

ROZDZIAŁ 8

ZASADY OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH MAŁOLETNIEGO

- 1) Dane osobowe małoletniego podlegają ochronie na zasadach określonych w Ustawie z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych):
 - pracownik Szkoły ma obowiązek zachowania tajemnicy danych osobowych, które przetwarza oraz zachowania w tajemnicy sposobów zabezpieczenia danych osobowych przed nieuprawnionym dostępem;
 - dane osobowe ucznia są udostępniane wyłącznie osobom i podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów;
 - pracownik Szkoły jest uprawniony do przetwarzania danych osobowych ucznia i udostępnienia tych danych w ramach zespołu interdyscyplinarnego.
- 2) Pracownik Szkoły może wykorzystać informacje o uczniu w celach szkoleniowych

lub edukacyjnych wyłącznie z zachowaniem anonimowości ucznia oraz w sposób uniemożliwiający identyfikację ucznia.

- 3) Pracownik Szkoły nie udostępnia przedstawicielom mediów informacji o małoletnim ani o jego opiece.
- 4) Pracownik Szkoły, w wyjątkowych i uzasadnionych sytuacjach, może skontaktować się z opiekunem małoletniego i zapytać go o zgodę na podanie jego danych kontaktowych przedstawicielom mediów. W przypadku wyrażenia zgody, pracownik Szkoły podaje przedstawicielowi mediów dane kontaktowe do opiekuna małoletniego.
- 5) Pracownik Szkoły nie kontaktuje przedstawicieli mediów z małoletnim, nie wypowiada się w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie małoletniego lub jego opiekuna. Zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy pracownik Szkoły jest przeświadczony, że jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana.
- 6) W celu realizacji materiału medialnego można udostępnić mediom wybrane pomieszczenia Szkoły. Decyzję w sprawie udostępnienia pomieszczenia podejmuje dyrektor.

ROZDZIAŁ 9

ZASADY OCHRONY WIZERUNKU UCZNI

1. Rozpowszechnianie wizerunku wymaga zezwolenia osoby na nim przedstawionej. W przypadku uczniów małoletnich zezwolenie wyrażane jest przez rodziców (opiekunów prawnych).
2. Ochrona wizerunku wynika z przepisów ustawy Prawo autorskie i prawa pokrewne (art. 81) oraz ustawy Kodeks cywilny (art. 23 i art.24).
3. Zezwolenie rodziców powinno mieć formę pisemną i zawierać w szczególności:
 - zgodę na nieodpłatne, wielokrotne utrwalenie i rozpowszechnianie wizerunku dziecka dowolną techniką i w dowolnej formie przez szkołę w postaci fotografii oraz filmów utrwalonych podczas zajęć, uroczystości, wycieczek oraz projektów szkolnych;
 - wskazanie konkretnego celu w jakim szkoła zamierza publikować wizerunek uczniów;
 - wskazanie konkretnych miejsc, stron, serwisów społecznościowych gdzie wizerunek będzie publikowany;
 - informację o przysługującym prawie do nie wyrażenia zgody i prawie do cofnięcia zgody w dowolnym momencie;
 - klauzulę informacyjną zawierającą informacje wymagane w art. 13 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych).
4. Podczas publikowania wizerunku małoletniego należy unikać podpisywania zdjęć/nagrań informacjami identyfikującymi ucznia z imienia i nazwiska. Jeśli konieczne jest podpisanie zdjęcia/ nagrania ucznia, zalecane jest używanie tylko imienia.
5. Głównym celem publikacji zdjęć i filmów z wydarzeń szkolnych jest promowanie i informowanie o działalności szkoły.
6. Dbanie o bezpieczeństwo wizerunków małoletnich realizowane jest poprzez:
 - uzyskanie pisemnej zgody rodziców przed zrobieniem i publikacją zdjęcia/nagrania,
 - udzielenie wyjaśnień, do czego wykorzystane będą zdjęcia/nagrania i w jakim kontekście,

jak będą przechowywane te dane i jakie potencjalne ryzyko wiąże się z publikacją zdjęć/nagrań online,

-zakaz ujawniania jakichkolwiek informacji wrażliwych o uczniu, dotyczących m.in. stanu zdrowia, sytuacji materialnej, sytuacji prawnej i innych informacji powiązanych z wizerunkiem ucznia (np. w przypadku zbiórek indywidualnych organizowanych przez Szkołę).

7. Ogranicza się ryzyko kopiowania i niestosownego wykorzystania zdjęć/nagrań małoletnich poprzez przyjęcie następujących zasad:

-zdjęcie nie może zawierać treści będących dla ucznia poniżających, ośmieszających ani nie ukazuje go w negatywnym kontekście,
-zdjęcia/nagrania uczniów koncentrują się na czynnościach wykonywanych przez uczniów i w miarę możliwości przedstawiają grupę, a nie pojedyncze osoby,
-wszystkie podejrzenia i problemy dotyczące niewłaściwego rozpowszechniania wizerunków uczniów są rejestrowane i zgłaszane dyrekcji, podobnie jak inne niepokojące sygnały dotyczące zagrożenia bezpieczeństwa małoletnich.

8. Jeśli rejestracja wydarzenia zostanie zlecona osobie zewnętrznej (wynajętemu fotografowi lub kamerzyście), zadbamy o bezpieczeństwo dzieci i młodzieży poprzez:

-zobowiązanie osoby/firmy rejestrującej wydarzenie do przestrzegania niniejszych wytycznych,
-zobowiązanie osoby/firmy rejestrującej wydarzenie do noszenia identyfikatora w czasie trwania wydarzenia,
-niedopuszczenie do sytuacji, w której osoba/firma rejestrująca będzie przebywała z uczniami bez nadzoru pracownika Szkoły,
-poinformowanie rodziców oraz uczniów, że osoba/firma rejestrująca wydarzenie będzie obecna podczas wydarzenia i upewnienie się, że rodzice udzielili pisemnej zgody na rejestrowanie wizerunku ich dzieci.

9. Jeśli przedstawiciele mediów lub dowolna inna osoba będą chcieli zarejestrować organizowane przez Szkołę wydarzenia i opublikować zebrany materiał, muszą zgłosić taką prośbę wcześniej i uzyskać zgodę dyrekcji Szkoły.

10. Pracownikom Szkoły nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów i osobom nieupoważnionym utrwalania wizerunku ucznia na terenie Szkoły bez zgody dyrekcji.

11. Pracownicy Szkoły nie kontaktują przedstawicieli mediów z małoletnimi, nie przekazują mediom kontaktu do rodziców uczniów i nie wypowiadają się w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie ucznia lub jego rodzica. Zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy pracownik jest przekonany, że jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana.

12. W celu realizacji materiału medialnego dyrekcja Szkoły może podjąć decyzję o udostępnieniu wybranych pomieszczeń instytucji dla potrzeb nagrania. Podejmując taką decyzję, poleca przygotowanie pomieszczenia w taki sposób, aby uniemożliwić rejestrowanie przebywających na terenie instytucji uczniów.

13. Nie jest możliwe utrwalanie wizerunku ucznia bez zgody rodziców lub opiekunów prawnych. Należy ustalić z rodzicami i uczniami, w jaki sposób osoba rejestrująca wydarzenie będzie mogła zidentyfikować ucznia, aby nie utrwałać jego wizerunku na zdjęciach

indywidualnych i grupowych.

14. Przyjęte rozwiązanie nie będzie wykluczające i dyskryminujące dla ucznia, którego wizerunek nie powinien być rejestrowany.

15. Materiały zawierające wizerunek małoletnich przechowuje się zgodnie z przepisami prawa:

-nośniki analogowe zawierające zdjęcia i nagrania przechowuje się w zamkniętej na klucz szafie, a nośniki elektroniczne zawierające zdjęcia i nagrania przechowuje się w folderze chronionym z dostępem ograniczonym do osób uprawnionych przez Szkołę;

-nośniki przechowuje się przez okres wymagany przepisami prawa o archiwizacji i/lub okres ustalony przez Szkołę

-nie przechowuje się materiałów elektronicznych zawierających wizerunki uczniów na nośnikach nieszyfrowanych ani mobilnych, takich jak telefony komórkowe i urządzenia z pamięcią przenośną (np. pendrive).

-strony internetowe oraz serwisy społecznościowe, na których szkoła zamierza opublikować wizerunek małoletniego zapewniają odpowiednią gwarancję bezpieczeństwa danych i spełniają wszystkie wymagania prawne.

16. Pracownicy szkoły mają zakaz utrwalania wizerunku małoletnich, jeśli nie wynika to z ich obowiązków służbowych, w szczególności z wykorzystaniem prywatnego sprzętu oraz nie mogą publikować go w Internecie, ze szczególnym uwzględnieniem prywatnych profili w sieciach społecznościowych tj. Facebook, LinkedIn, Instagram, TikTok itp.

ROZDZIAŁ 10

ZASADY DOSTĘPU DZIECI DO INTERNETU ORAZ OCHRONY PRZED SZKODLIWYMI TREŚCIAMI W INTERNECIE

- 1) Szkoła zapewnia uczniom dostęp do Internetu oraz podejmuje działania zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju.
- 2) Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych w Szkole Podstawowej nr 36 w Częstochowie:
 - a) Szkoła zapewnia uczniom możliwość korzystania z Internetu:
 - pod nadzorem nauczyciela w czasie trwania zajęć;
 - b) sieć szkolna jest monitorowana;
 - c) sieć szkolna jest zabezpieczona zgodnie z obowiązującymi Standardami Ochrony Małoletnich. Za zabezpieczenie odpowiada osoba wyznaczona przez Dyrektora. Do zadań tej osoby należy między innymi:
 - zabezpieczenie sieci szkolnej przed niebezpiecznymi treściami,
 - instalacja oraz aktualizacja oprogramowania,
 - sprawdzanie, czy na komputerach ze swobodnym dostępem podłączonych

do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści.

W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik dokonuje ich zablokowania oraz ustala kto i kiedy korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia. Następnie pedagog/psycholog przeprowadza rozmowę z dzieckiem, o którym mowa w punkcie poprzedzającym, na temat bezpieczeństwa w sieci. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy psycholog/pedagog uzyska informacje, że uczeń jest krzywdzony, podejmuje działania opisane w procedurze interwencji.

- d) W przypadku dostępu realizowanego pod nadzorem pracownika Szkoły, ma on obowiązek informowania małoletnich o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu.
- e) w ramach godzin z wychowawcą przeprowadza się z uczniami warsztaty dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu, zagrożeń w sieci i konsekwencjami prawnymi stosowania cyberprzemocy (przynajmniej raz w roku szkolnym);
- f) Szkoła ma obowiązek zapewnienia materiałów edukacyjnych dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu.

ROZDZIAŁ 11

ZASADY OKREŚLAJĄCE WSZCZYNIANIE PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY”

- 1) W sytuacji podejrzenia stosowania przemocy domowej, nauczyciel, psycholog, pedagog, dyrektor, może uruchomić procedurę „Niebieskie Karty”.
- 2) Szczegółowe wytyczne dotyczące przeprowadzania ww. procedury znajdują się w: Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń jest ofiarą przemocy w rodzinie uruchamiania procedury „Niebieskie Karty” (*załącznik nr 4*).

ROZDZIAŁ 12

ROLA SZKOŁY W REALIZACJI BEZPIECZNEJ PROCEDURY

PRZYMUSOWEGO ODEBRANIA DZIECKA PODLEGAJĄCEGO WŁADZY RODZICIELSKIEJ LUB POZOSTAJĄCEGO POD OPIEKĄ

- 1. Szkoła jest zobowiązana do współpracy z kuratorami sądowymi w zakresie realizacji procedury.
- 2. Na żądanie kuratora sądowego szkoła potwierdza obecność dziecka w jednostce.
- 3. Na żądanie kuratora sądowego szkoła stwarza warunki do odebrania dziecka z tej jednostki np. poprzez zlecenie przyprowadzenia go w miejsce przekazania osobie uprawnionej.
- 4. Odebranie dziecka przebywającego w jednostce systemu oświaty winno być przeprowadzone nie tylko z dbałością o dobro dziecka, ale także z poszanowaniem i ochroną członków społeczności placówki.

ROZDZIAŁ 13

ZASADY UDOSTĘPNIANIA RODZICOM I UCZNIOM STANDARDÓW DO ZAPOZNANIA SIĘ Z NIMI I ICH STOSOWANIA

- 1) Dokument *Polityka Ochrony Małoletnich przez krzywdzeniem* jest dokumentem Szkoły ogólnodostępnym dla personelu Szkoły, uczniów oraz ich opiekunów.
- 2) Dokument opublikowany jest na stronie internetowej Szkoły, dostępny w sekretariacie Szkoły, bibliotece szkolnej oraz pokoju nauczycielskim.
- 3) Dokument omawiany jest na pierwszym zebraniu z opiekunami w danym roku szkolnym (chyba, że ulegnie zmianie, wówczas omawiany jest również na pierwszym zebrań odbywającym się po wprowadzeniu zmian).
- 4) Wychowawca daje opiekunowi do podpisania oświadczenie, że zapoznał się z *Polityką* (*załącznik nr 5*).
- 5) Wychowawcy mają obowiązek zapoznania uczniów ze standardami *Polityki* oraz omówienia jej założeń w taki sposób, aby uczniowie mogli je zrozumieć niezależnie od wieku i sprawności intelektualnej.

ROZDZIAŁ 14

MONITORING STOSOWANIA STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNI

- 1) Osobami odpowiedzialnymi za monitorowanie realizacji Standardów Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem jest zespół pracowników wyznaczony przez dyrektora Szkoły.
W skład zespołu wchodzi następujące osoby:
 - Katarzyna Dziwińska
 - Ewelina Kęsoń
 - Magdalena Jamróz
 - Agnieszka Kowalczyk
 - Anna Najman
 - Mariola Bińczyk
 - Anna Libudzić
 - Dorota Paszewska
- 2) Zespół ten jest odpowiedzialny również za reagowanie na sygnały naruszenia Standardów oraz za koordynowanie zmian w Polityce Ochrony Małoletnich.
- 3) Raz w roku wśród personelu Szkoły zespół przeprowadza ankietę monitorującą poziom realizacji Standardów (wzór ankiety zamieszczony jest w *załączniku nr 6*).
- 4) Po przeprowadzonej ankiecie, zespół opracowuje raport, który przedstawia dyrektorowi Szkoły.
- 5) W przypadku potrzeby wprowadzenia zmian w Standardach Ochrony Małoletnich, zostają one zaktualizowane i przedstawione pracownikom, rodzicom i uczniom.

ROZDZIAŁ 15

PRZEPISY KOŃCOWE

- 1) Wprowadzenie Polityki następuje poprzez podjęcie uchwały Rady Pedagogicznej.
- 2) Polityka wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.
- 3) Ogłoszenie Polityki następuje w sposób dostępny dla pracowników szkoły, rodziców i uczniów poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Szkoły i poinformowanie rodziców uczniów poprzez dziennik elektroniczny oraz umieszczenie dokumentu w pokoju nauczycielskim, sekretariacie Szkoły oraz bibliotece szkolnej.
- 4) Zapisy zawarte w dokumencie Polityki obowiązują wszystkich pracowników Szkoły oraz osoby współpracujące ze szkołą, znajomość treści jest poświadczona własnoręcznym podpisem (*załącznik nr 1*).

KLAUZULA INFORMACYJNA DOTYCZĄCA PRZETWARZANIA DANYCH OSOBOWYCH

-Postępowanie wyjaśniające związane z podejrzeniem krzywdzenia małoletnich

- Realizowanie obowiązków w zakresie zapewniania ochrony dzieci

1. Administratorem danych osobowych jest Szkoła Podstawowa nr 36 im. Polskich Olimpijczyków w Częstochowie
Z administratorem danych można skontaktować się:
 - listownie na adres: ul. Kasztanowa 7/9, 42-216 Częstochowa
 - telefonicznie: 34 363-11-62
 - poprzez e-mail: sp36@edukacja.czestochowa.pl
2. Dane osobowe będą przetwarzane w celu realizowania obowiązków w zakresie zapewniania ochrony dzieciom w związku z prowadzeniem postępowania wyjaśniającego związanego z podejrzeniem krzywdzenia małoletnich, (art. 6 ust. 1 lit. c; art. 9 ust. 1 lit. b RODO) na podstawie obowiązujących przepisów:
 - Ustawy z dnia 13.05.2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich
 - Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
 - Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta";
 - Ustawy z 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego;
 - Ustawy z 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego;
 - Ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw
 - Ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela
 - Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatoweNastępnie dane będziemy przechowywać w celu wypełnienia obowiązku archiwizacji dokumentów wynikających z ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach.
3. Dane osobowe mogą zostać pozyskane od osoby, której dane dotyczą, rodzica/ opiekuna prawnego, członka rodziny dziecka a także od osoby będącej świadkiem krzywdzenia lub instytucji zgłaszającej krzywdzenie dziecka.
4. W sytuacji, gdy obowiązek podania danych jest wymogiem ustawowym lub jest niezbędny do wykonania czynności określonej w przepisie prawa, niepodanie danych może skutkować niemożliwością realizacji określonego działania. W pozostałym zakresie, podanie danych jest dobrowolne.
5. W przypadku kiedy dane nie są pozyskiwane bezpośrednio do Pana/Pani, mogą one pochodzić:
 - od osoby dokonującej zgłoszenia w ramach procedur określonych w Standardach Ochrony Małoletnich obowiązujących w naszej szkole
6. Dane osobowe mogą być przekazane wyłącznie podmiotom, które uprawnione są do ich otrzymania przepisami prawa, w szczególności: Prokuratura/Policja lub Sąd Rodzinny, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Dane

osobowe mogą być także udostępnione podmiotom zapewniającym, na podstawie umów zawartych przez administratora, obsługę działalności administratora w zakresie świadczenia usług serwisowych i hostingowych dla użytkowanych systemów informatycznych.

7. W przypadku postępowania, w którym nie stwierdzono naruszenia ochrony małoletnich, dane są usuwane po upływie 2 kolejnych lat, następujących po zakończeniu postępowania.

W przypadku postępowania, w którym stwierdzono naruszenie ochrony małoletnich:

- dane są przechowywane do czasu prawomocnego zakończenia postępowania, które jest prowadzone przez uprawnione organy, na podstawie zgłoszenia dokonanego w wyniku przeprowadzonego postępowania;
- jeśli zdarzenie nie wymagało zgłoszenia, do czasu wygaśnięcia ewentualnych roszczeń ze strony osoby, wobec której przeprowadzono postępowanie i podjęto działania, wynikające z efektów postępowania.

8. Posiada Pan/Pani prawo żądania dostępu do swoich danych osobowych, a także ich sprostowania (poprawiania). Przysługuje Panu/Pani, także prawo do ograniczenia przetwarzania.

9. Ma Pan/Pani prawo złożenia skargi na nieprawidłowe przetwarzanie swoich danych przez Administratora do Prezesa UODO.

10. W sprawach związanych z przetwarzaniem danych osobowych przez Administratora danych można kontaktować się z wyznaczonym Inspektorem Ochrony Danych:

-za pośrednictwem poczty elektronicznej: iod.bfo@edukacja.czestochowa.pl

- telefonicznie pod numerem 34 370 63 14.

załącznik nr 1

Częstochowa,

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że zapoznałam/em się ze Standardami Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem stosowanymi w Szkole Podstawowej nr 36 oraz deklaruję, że będę ich przestrzegać.

.....
(podpis pracownika)

NOTATKA SŁUŻBOWA

Dotyczy ucznia.....(imię, nazwisko, klasa).

W dniu.....o godzinie..... pełniąc pracę w charakterze... (wymienić funkcję), otrzymałem(am) następujące informacje/zauważyłem(am) następujące objawy*, na podstawie których można podejrzewać krzywdzenie dziecka:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

...

Zgłaszającym(y) był(li).....
Świadkiem(ami) zdarzenia/informacji był(li).....
Podjąłem(am) następujące działania:.....

Notatkę przekazałem(am)..... (komu),
w dniu.....o godzinie.....

Inne ważne informacje:
.....
.....

Częstochowa, dnia..... Czytelny podpis.....

*właściwe podkreślić

KARTA INTERWENCJI

Imię i nazwisko dziecka		
Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)		
Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia		
Opis działań podjętych przez pedagoga/psychologa	Data	Działanie
Spotkania z opiekunami dziecka	Data	Opis spotkania
Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)	☐ Wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny ☐ Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa ☐ Inny rodzaj interwencji Jaki? 	
Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję i data interwencji)		
Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli instytucja uzyskała informację o wynikach (działania placówki/działania rodziców)	Data	

załącznik nr 4

**Procedura postępowania
w przypadku podejrzenia,
że uczeń jest ofiarą przemocy w rodzinie
– uruchamianie procedury „Niebieskie Karty”**

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 1249)

Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 535)

Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r., poz. 1870)

Problem krzywdzenia dziecka w rodzinie oraz ogólne uruchomienia procedury „Niebieskie Karty”

Krzywdzenie dziecka to każde zamierzone lub niezamierzone działanie osoby dorosłej, które ujemnie wpływa na rozwój fizyczny lub psychiczny dziecka.

Zawsze pierwszym obowiązkiem osoby, która dowiaduje się, że dziecko jest krzywdzone jest zatrzymanie krzywdzenia. Interwencja prawna w sytuacji krzywdzenia dziecka rozumiana jest jako powiadomienie odpowiednich instytucji: policji, prokuratury, sądu rodzinnego i nieletnich o przestępstwie lub zagrożeniu dobra dziecka, w celu podjęcia przez te instytucje działań w ramach swoich obowiązków służbowych.

Działania te zapobiegają krzywdzeniu dziecka, spowodują wyciągnięcie odpowiedzialności w stosunku do sprawcy i wesprą dziecko oraz rodzinę w sytuacji kryzysu.

Rolę i zadania nauczycieli oraz szkolnych specjalistów w zakresie udzielania pomocy dziecku określa: Ustawa o systemie oświaty, Ustawa Karta Nauczyciela, Ustawa z 29 lipca 2005 r.

o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm. oraz z 2023 r. poz. 289 i 535), Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r., poz. 1870).

Odpowiedzialność nauczycieli, wychowawców, innych pracowników pedagogicznych oraz pracowników niebędących nauczycielami za pomoc dzieciom krzywdzonym wynika również z innych przepisów prawa, m. in. Konwencji o Prawach Dziecka.

Na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie procedury „**Niebieskie Karty**” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” dyrektor, nauczyciel-wychowawca lub pedagog szkolny – jako przedstawiciel oświaty – może wszcząć procedurę przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” i w ciągu 5 dni roboczych przekazać go przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego.

W przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie wobec dziecka, czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury przeprowadzić należy w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego. Jeżeli osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie wobec dziecka, jest któraś z tych osób, to działania z udziałem dziecka przeprowadza się w obecności osoby mu najbliższej i pełnoletniej oraz – w miarę możliwości –

w obecności psychologa. Formularz powinien być wypełniony podczas rozmowy z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie. Rozmowa taka może odbyć się w placówce oświatowej lub w miejscu pobytu tej osoby.

Działania w sytuacji podejrzenia, że uczeń doświadcza przemocy w rodzinie – wypełnienie formularza „Niebieskiej Karty A”

Jeśli do jakiegokolwiek pracownika w Szkole Podstawowej nr 36 w Częstochowie przyjdzie dziecko i zgłosi, iż wobec niego stosowana jest przemoc pracownik ten powinien wszcząć procedurę „Niebieskie Karty”. Każde przyjęcie informacji o zaistnieniu przemocy nakazuje rozpocząć działania. Nie nam oceniać, czy dziecko mówi prawdę czy nie i informacji takiej nie można zbagatelizować.

Kroki postępowania:

- Nauczyciel przyjmuje informację, zapewniając dyskrecję zgłaszającemu poprzez wysłuchanie go bez świadków, w warunkach dających możliwość swobodnej wypowiedzi oraz atmosferze bezpieczeństwa i poszanowania jej godności.
- Sporządza notatkę służbową z przyjętego zgłoszenia.
- Nauczyciel, jeżeli nie jest wychowawcą danego ucznia informuje o zaistniałym fakcie lub zdarzeniach wychowawcę klasy.
- Wychowawca informuje pedagoga/psychologa i dyrektora/wicedyrektora szkoły, o ile nie zrobił tego nauczyciel.
- Jeżeli stan ucznia wskazuje na zagrożenie jego zdrowia i życia, dyrektor/wicedyrektor lub pedagog/psycholog wzywa lekarza.
- Dyrektor/wicedyrektor szkoły lub/i psycholog/pedagog, dbając o dyskrecję, o dobrostan psychiczny przeprowadzają rozmowę z poszkodowanym, o ile jest to możliwe (gdzie i kiedy doszło do zdarzenia lub zdarzeń, jaka była ich częstotliwość).
- Dyrektor zwołuje posiedzenie Zespołu Interwencyjnego w celu omówienia i oceny sytuacji ucznia.
- Pedagog/psycholog wzywa do szkoły rodzica (prawnego opiekuna lub osobę z najbliższej rodziny) pokrzywdzonego, którego sprawa nie dotyczy. Rozmowa odbywa się w obecności dyrektora szkoły. Wezwana osoba zostaje poinformowana o podejrzeniu, że dziecko jest ofiarą przemocy w środowisku oraz o prawnych konsekwencjach z tego wynikających. Pedagog/psycholog szkolny dokonuje pouczenia zgodnie z formularzem B „Niebieskiej Karty”. Ze spotkania zostaje sporządzona notatka służbowa.
- Dyrektor podejmuje decyzję o wdrożeniu procedury „Niebieska Karta” i wyznacza pracownika, który uruchamia procedurę i zawiadamia pisemnie Policję o podejrzeniu przemocy w rodzinie. Osobą tą może być każdy pracownik pedagogiczny szkoły, który przyjął zgłoszenie od ucznia, był świadkiem przemocy wobec ucznia lub otrzymał wiarygodne informacje na ten temat.
- Osoba wyznaczona przez dyrektora w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego wobec którego sprawa nie dotyczy lub innej najbliższej pełnoletniej osoby, a w przypadku jej braku, w obecności innego zaufanego nauczyciela lub pedagoga/psychologa szkolnego przeprowadza wywiad z poszkodowanym uczniem i wypełnia Kartę A. Dokonuje pouczenie

dziecka przy użyciu formularza Karty B. Formularz powinien być wypełniony w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie. W sytuacji, gdy jest to niemożliwe, można zrobić to bez udziału tej osoby. Gdy osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc wobec dziecka jest rodzic, opiekun prawny lub faktyczny dziecka, działania z udziałem dziecka przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej.

- Dyrektor w ciągu 5 dni roboczych przekazuje „Niebieską Kartę A” do Zespołu Interdyscyplinarnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.
- Pedagog szkolny/psycholog szkolny współpracuje z wychowawcą monitorując sytuację ucznia.

Zasady postępowania szkoły w sytuacji krzywdzenia dziecka w rodzinie - obowiązki pracowników szkoły:

Dyrektor szkoły:

- a) przyjmuje zgłoszenie o krzywdzeniu ucznia w rodzinie,
- b) przewodniczy zespołowi interwencyjnemu w skład którego wchodzi pedagog, psycholog, wychowawca klasy, nauczyciel przyjmujący zgłoszenie,
- c) w sytuacjach podejrzenia przemocy domowej wobec ucznia podejmuje decyzję o uruchomieniu procedury „Niebieskiej Karty”,
- d) prowadzi nadzór nad realizacją procedury i prowadzeniem działań dotyczących ucznia krzywdzonego przemocą,
- e) bierze udział w rozmowie z rodzicami,
- f) informuje opiekunów o konsekwencjach prawnych stosowania przemocy,
- g) organizuje pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla ucznia,
- h) zapewnia pomoc nauczycielom w realizacji ich zadań, np. ułatwia konsultacje trudnych spraw ze specjalistami.

Nauczyciel przyjmujący zgłoszenie:

- a) przyjmuje informację, zapewniając dyskrecję zgłaszającemu poprzez wysłuchanie go bez świadków. Zapisuje datę i godzinę zgłoszenia.
- b) informuje o zaistniałym fakcie lub zdarzeniach wychowawcę klasy i dyrektora/wicedyrektora szkoły, pedagoga szkolnego/psychologa szkolnego,
- c) może być osobą, która uruchamia procedurę „Niebieskie Karty” poprzez wypełnienie Karty A,
- d) zawiadamia pisemnie Policję o podejrzeniu przemocy w rodzinie,
- e) w przypadku gdy uczeń ma obrażenia, przeprowadza go do miejsca udzielenia pomocy np. do pielęgniarki szkolnej.

Wychowawca:

- a) przyjmuje zgłoszenie o przemocy w rodzinie ucznia - przeprowadza rozmowę z uczniem: buduje relację opartą na zaufaniu, wyjaśnia że bicie dzieci to łamanie prawa i poważna sprawa, która wymaga pomocy innych, zaufanych osób, np. lekarza lub pedagoga/psychologa szkolnego. Informuje również o konieczności kontaktu z rodzicami, gwarantując dziecku bezpieczeństwo
- b) sporządza notatkę opisującą: wygląd dziecka, dolegliwości stan zdrowia, uzyskane informacje oraz podjęte przez siebie działania

- c) powiadamia dyrektora/wicedyrektora dyrektora szkoły,
- d) przekazuje sprawę pedagogowi/psychologowi szkolnemu,
- e) wzywa rodziców/opiekunów prawnych na spotkanie w obecności dyrektora/wicedyrektora szkoły,
- f) może być osobą, która uruchamia procedurę „Niebieskie Karty” poprzez wypełnienie Karty A
- g) w przypadku gdy uczeń ma obrażenia, przeprowadza go do miejsca udzielenia pomocy np. do pielęgniarki szkolnej
- h) udziela stałego wsparcia uczniowi oraz monitoruje jego sytuację w późniejszym okresie -
- i) w dalszej pracy wychowawczej wspiera dziecko, zabiega o prawidłową integrację dziecka z zespołem klasowym, tworzy atmosferę bezpieczeństwa i pełnej akceptacji.
- j) systematycznie współpracuje z rodzicami, pedagogiem szkolnym i nauczycielami uczącymi dziecko.

Pedagog szkolny/psycholog szkolny:

- a) przyjmuje i odnotowuje sprawę zgłoszenia o przemoc w rodzinie,
- b) diagnozuje sytuację ucznia i jego rodziny,
- c) przeprowadza rozmowy z uczniem oraz jego rodzicami lub prawnymi opiekunami,
- d) dyskretnie monitoruje sytuację ucznia w rodzinie,
- e) pozostaje w ciągłym kontakcie z wychowawcą i dyrektorem w sprawach dotyczących ucznia oraz jego rodziny,
- f) pomaga pracownikom szkoły we właściwym postępowaniu względem ofiary przemocy,
- g) informuje rodziców o możliwych kierunkach wsparcia ucznia,
- h) pomaga rodzicom w zrozumieniu podstawowych i typowych reakcji ucznia na różnorodne sytuacje,
- i) kieruje uczniów oraz rodziców do placówek specjalistycznych,
- j) współpracuje ze specjalistami pomagającymi uczniowi i jego rodzinie może być osobą, która uruchamia procedurę „Niebieskiej Karty” poprzez wypełnienie formularza „Niebieskiej Karty”,
- k) na polecenie dyrektora szkoły może brać udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej
- l) Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub odmawiają podjęcia działań proponowanych przez szkołę pedagog szkolny upoważniony przez dyrektora szkoły składa niezwłocznie zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do Policji, Prokuratury lub wnioski o wgląd w sytuację rodziny do Sądu Rejonowego.

Pielęgniarka szkolna:

- a) przyjmuje zgłoszenie o przemoc w rodzinie ucznia,
- b) powiadamia dyrektora/wicedyrektora dyrektora szkoły, wychowawcę klasy,
- c) dyskretnie, z poszanowaniem praw ucznia ogląda obrażenia,
- d) udziela pierwszej pomocy przedmedycznej, jeśli sytuacja tego wymaga,
- e) zgłasza potrzebę pomocy medycznej (według własnej oceny),
- f) zapisuje w karcie zdrowia ucznia rodzaj stwierdzonych obrażeń oraz zakres udzielonej pomocy.

W przypadku zdiagnozowania bezpośredniego zagrożenia zdrowia lub życia dziecka:

1. Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 36 im. Polskich Olimpijczyków lub upoważniony przez niego pedagog szkolny powiadamia Policję, Wydział Rodzinny i Nieletnich Sądu Rejonowego oraz Prokuraturę Okręgową o popełnieniu przestępstwa.
Równoległe powiadamia pracownika socjalnego w rejonie.
2. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

[Załącznik 4a](#) – Karta A

Załącznik_Karta_A

[Załącznik 4b](#) – Karta B

<https://sp36czest.szkolnastrona.pl/index.php?c=getfile&id=235>

załącznik nr 5

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że zostałem/łam zapoznany/a ze standardami Polityki Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem obowiązującymi w Szkole Podstawowej nr 36 im. Polskich Olimpijczyków.

.....
(data, czytelny podpis rodzica/opiekuna)

.....
(data, czytelny podpis rodzica/opiekuna)

załącznik nr 6

Monitoring standardów – ankieta

1. Czy znasz Standardy Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem?

Tak Nie

2. Czy zapoznałeś się z treścią dokumentu Polityka Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem?

Tak Nie

3. Czy stosujesz w swojej pracy tę Politykę?

Tak Nie

4. Czy w Twoim miejscu pracy według Twojej oceny przestrzegana jest ta Polityka ?

Tak Nie

5. Czy zaobserwowałeś naruszenie tej Polityki w swoim miejscu pracy ?

Tak Nie

6. Czy masz jakieś uwagi/ poprawki do Polityki?

Tak Nie

Jakie?.....

7. Czy jakiś punkt/zagadnienia należałoby usunąć?

Jaki/e?

Dlaczego?

załącznik nr 7

Czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci:

- 1) uczeń jest często brudny, nieprzyjemnie pachnie;
- 2) uczeń kradnie jedzenie, pieniądze itp.;
- 3) uczeń żebrze - uczeń jest głodny;
- 4) uczeń nie otrzymuje potrzebnej mu opieki medycznej, szczepień, okularów itp.;
- 5) uczeń nie ma przyborów szkolnych, odzieży i butów dostosowanych do warunków atmosferycznych;
- 6) uczeń ma widoczne obrażenia ciała (siniaki, ugryzienia, rany), których pochodzenie trudno jest wyjaśnić; obrażenia są w różnej fazie gojenia;
- 7) podawane przez ucznia wyjaśnienia dotyczące obrażeń wydają się niewiarygodne, niemożliwe, niespójne itp., uczeń często je zmienia;
- 8) pojawia się niechęć do lekcji wychowania fizycznego - uczeń nadmiernie zakrywa ciało, niestosownie do sytuacji i pogody;
- 9) boi się rodzica lub opiekuna, boi się przed powrotem do domu;
- 10) uczeń wzdyga się, kiedy podchodzi do niego osoba dorosła;
- 11) uczeń cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, głowy, mdłości itp.;
- 12) uczeń jest bierny, wycofany, uległy, przestraszony, depresyjny itp. lub zachowuje się agresywnie, buntuje się, samo okalecza się itp.;
- 13) uczeń osiąga słabsze wyniki w nauce w stosunku do swoich możliwości;
- 14) uczeń ucieka w świat wirtualny (gry komputerowe, Internet);
- 15) używa środków psychoaktywnych;
- 16) nadmiernie szuka kontaktu z dorosłym (tzw. „lepkość” małego);
- 17) w pracach artystycznych, rozmowach, zachowaniu ucznia zaczynają dominować elementy/motywy seksualne;
- 18) uczeń jest rozbudzony seksualnie niestosownie do sytuacji i wieku;
- 19) uczeń ucieka z domu;
- 20) nastąpiła nagła i wyraźna zmiana zachowania ucznia;
- 21) uczeń mówi o przemocy.

Jeżeli z objawami u ucznia współwystępują określone zachowania rodziców lub opiekunów, to podejrzenie, że uczeń jest krzywdzony jest szczególnie uzasadnione.

Niepokojące zachowania rodziców to:

- 1) rodzic (opiekun) podaje nieprzekonujące lub sprzeczne informacje lub odmawia wyjaśnień przyczyn obrażeń ucznia;
- 2) rodzic (opiekun) odmawia, nie utrzymuje kontaktów z osobami zainteresowanymi losem ucznia;
- 3) rodzic (opiekun) mówi o małym w negatywny sposób, ciągle obwinia, poniża, strofuje ucznia (np.: używając określeń takich jak „idiota”, „gnojek”, „gówniarz”);
- 4) rodzic (opiekun) poddaje małego surowej dyscyplinie lub jest nadopiekuńczy lub zbyt pobłażliwy lub odrzuca małego;
- 5) rodzic (opiekun) nie interesuje się losem i problemami małego;
- 6) rodzic (opiekun) często nie potrafi podać miejsca, w którym aktualnie przebywa mały;
- 7) rodzic (opiekun) jest apatyczny, pogrążony w depresji;
- 8) rodzic (opiekun) zachowuje się agresywnie;
- 9) rodzic (opiekun) ma zaburzony kontakt z rzeczywistością np. reaguje nieadekwatnie do sytuacji;

- 10) wypowiada się niespójnie;
- 11) rodzic (opiekun) nie ma świadomości lub neguje potrzeby małoletniego;
- 12) rodzic (opiekun) faworyzuje jedno z rodzeństwa;
- 13) rodzic (opiekun) przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym lub werbalnym;
- 14) rodzic (opiekun) nadużywa alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających.

Działania interwencyjne w obliczu kryzysu samobójczego

Sygnaly ostrzegawcze kryzysu samobójczego

Przykładowe zmiany w zachowaniu, które warto postrzegać jako sygnaly zagrożenia samobójczego:

- Mówienie wprost lub nie wprost o myślach, planach samobójczych, samobójstwie;
- Mówienie o cierpieniu, ciężarze życia, chęci śmierci, poczuciu bezradności, beznadziejności, braku sensu i celu w życiu;
- Mówienie o byciu ciężarem dla innych, własnej bezwartościowości, osamotnieniu, niedopasowaniu i poczuciu izolacji;
- Pożegnania, przygotowywanie listów, sporządzanie testamentu, porządkowanie różnych spraw;
- Poszukiwanie informacji, w jaki sposób odebrać sobie życie;
- Przygotowywanie przedmiotów, które mogą służyć do odebrania sobie życia;
- Zainteresowanie śmiercią wyrażane w wypowiedziach ustnych, pisemnych, aktywnościach artystycznych;

Pierwszą pomoc emocjonalną tworzą **trzy etapy**:

Nie wystarczy, że nauczyciele zobaczą niepokojące lub niepożądane zachowania u swojego ucznia. Dla tego typu spostrzeżeń bardzo łatwo znaleźć inne, niegroźne wytłumaczenie, m.in. lenistwo, próbę prowokacji lub zwrócenia na siebie uwagi, niechęć do współpracy itp. Kiedy tak się zadzieje, pierwsza pomoc emocjonalna staje się niemożliwa – chociaż zmiana w zachowaniu stała się widoczna dla opiekunów, nie została potraktowana przez nich jako możliwy objaw kryzysu. Prawdziwe zauważenie problemu to uznanie, że każda zmiana zachowania ucznia – szczególnie ta niepokojąca, niepożądana, niekiedy narastająca – jest komunikatem, że w jego życiu być może dzieje się coś trudnego. W dalszej kolejności można podjąć działania, aby sprawdzić, z czym się ta zmiana wiąże i w jaki sposób wpływa na bezpieczeństwo zdrowia i życia młodej osoby. Najważniejszym źródłem informacji dla nauczycieli jest młoda osoba, która doświadcza trudności. To z nią w pierwszej kolejności warto porozmawiać. Najważniejsze jest cierpliwe i uważne słuchanie. Ma ono pomóc nazwać, zrozumieć i odreagować w rozmowie trudne emocje. Słuchanie daje również szansę na zidentyfikowanie okoliczności, jakie wzbudziły kryzysowy stan. Na tym etapie należy wystrzegać się pocieszania, odwracania uwagi, dawania rad, przekonywania do innego sposobu myślenia o trudnościach i dyskusowania, kto wie lepiej. Próby poprawiania nastroju na siłę, pełne optymizmu komentarze

lub gotowe plany zaradcze – choć wypowiedziane w najlepszej wierze – mogą przez młodą osobę zostać odebrane jako dowód kompletnego braku zrozumienia lub lekceważenia. Lepiej skupić się na zadawaniu dodatkowych pytań, proszeniu o przykłady, prostych podsumowaniach wypowiedzi ucznia oraz odzwierciedlaniu jego emocji. Rozmowa z młodą osobą ma również pomóc sprawdzić, jak próbuje sobie ona radzić z przeżywanymi problemami i towarzyszącymi im nieprzyjemnymi emocjami oraz na ile są to bezpieczne dla jej zdrowia lub życia sposoby. Jeśli sięga po niezdrowe lub wręcz autodestrukcyjne działania, warto wystrzegać się oceniania, moralizowania lub przekonywania, że postępuje niewłaściwie. Zamiast tego lepiej podziękować za udzielone informacje i szczerść

w rozmowie.

1) Zauważenie oznak kryzysu (ZAUWAŻ)

- Długotrwałe przygnębienie, utrata spontaniczności, większa płaczliwość;
- Wycofanie się z kontaktów, niechęć do rozmów, zabaw, spotkań, rezygnowanie z zajęć do tej pory ważnych i lubianych;
- Nieobecności w szkole;
- Trudności z koncentracją uwagi, trudności w nauce;
- Trudności z mobilizacją, zachowania świadczące o zmęczeniu i niemocy;
- Brak dbałości o siebie, swój wygląd i higienę;
- Pierwsze sięganie po środki psychoaktywne lub nasilenie ich używania.

Pierwsza pomoc emocjonalna to interwencje, które można podjąć w odpowiedzi na obserwowane u uczniów zmiany w zachowaniu, postrzegane jako sygnały ostrzegawcze kryzysu samobójczego. Jest odpowiednikiem pierwszej pomocy przedmedycznej, tyle że w sytuacji podejrzenia trudności emocjonalnych lub psychicznych. Wsparcia emocjonalnego może udzielać każdy, np. nauczyciel, wychowawca, kto jako pierwszy zauważy niepokojące zachowania u dziecka albo nastolatka.

Podobnie jak w pierwszej pomocy przedmedycznej najważniejsze zadania to:

- Łagodzenie odczuwanych przez młodą osobę nieprzyjemnych stanów emocjonalnych towarzyszących przeżywanemu kryzysowi;
- Lepsze zrozumienie trudności i potrzeb młodej osoby związanych z doświadczanymi problemami;
- Ocenienie bezpieczeństwa młodej osoby w obliczu kryzysu;
- Zidentyfikowanie zasobów i źródeł wsparcia oraz wybranie najbardziej adekwatnych form pomocy i – w razie potrzeby – zaangażowanie do niej innych osób lub służb.

2) Rozmawianie o doświadczanych trudnościach (POROZMAWIAJ)

Gdy emocje w rozmowie nieco opadną, można skoncentrować się na działaniach, czyli omówieniu dotychczasowych sposobów samodzielnej radzenia sobie i ich efektów, poszukiwaniu alternatywnych, możliwych do podjęcia kroków zaradczych, określeniu kolejności ich realizacji oraz – jeśli jest taka potrzeba – zaangażowaniu innych osób do pomocy, w szczególności szkolnych specjalistów i opiekunów prawnych. Celem tej części interwencji jest rozproszenie poczucia bezradności, niemocy i beznadziei, które są wynikiem kryzysowego stanu. Dobrą praktyką jest szczerą informacją udzieloną uczniowi, jakie działania zostaną podjęte w jego sprawie w najbliższym czasie, co jest ich głównym celem, kto będzie w nich uczestniczył. Młoda osoba zasługuje na wyjaśnienia ze strony dorosłych dotyczące ich decyzji i na tworzenie przez nich okoliczności dających jej poczucie wpływu. W ten sposób opiekunowie mogą zadbać o utrzymanie z nią dobrej relacji oraz o jej większą motywację do późniejszego realizowania zaplanowanych działań. W przypadku gdy interweniujący przypuszcza, że młoda osoba może być w kryzysie samobójczym, konieczne jest zachęcenie jej do spotkania ze szkolnym specjalistą. Zadaniem psychologa, pedagoga lub pedagoga specjalnego będzie nie tylko pogłębienie wiedzy o problemach ucznia, ale również weryfikacja obaw o jego bezpieczeństwo oraz – w przypadku potwierdzenia obecności zachowań autodestrukcyjnych – oszacowanie rozmiarów takich praktyk, ocena bezpieczeństwa i podjęcie działań na miarę potrzeb. Towarzyszące kryzysowi zachowania samobójcze i czynniki ryzyka wymagają często specjalistycznego wsparcia

poza szkołą.

3) Podjęcie dalszych interwencji na miarę potrzeb (DZIAŁAJ)

Konieczność współpracy z opiekunami prawnymi ucznia w kryzysie samobójczym

Pojawienie się u ucznia jakichkolwiek oznak trudności emocjonalnych lub psychicznych oraz towarzyszących im zachowań autodestrukcyjnych (zwłaszcza samouszkodzeń i zachowań samobójczych) zawsze wiąże się z potencjalnym zagrożeniem dla jego zdrowia, a czasami życia. Jest to okoliczność, o której szkoła musi poinformować opiekunów prawnych. Rodzice i szkoła muszą znaleźć realne rozwiązania, aby zapewnić młodej osobie bezpieczeństwo i powrót do zdrowia.

Do najważniejszych zadań szkoły należy:

- Rozpoznawanie niebezpieczeństwa dla zdrowia i życia ucznia i podejmowanie adekwatnych interwencji;
- Przekazywanie informacji rodzicom o nowych, niepokojących zachowaniach ucznia lub eskalacji tych, które zostały już zauważone;
- Dostarczenie informacji o adekwatnych formach wsparcia poza szkołą;
- Zorganizowanie doraźnej pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przypadku stwierdzenia zagrożeń dla zdrowia i rozwoju ucznia;
- Monitorowanie, w jakim stopniu rodzina radzi sobie z sytuacją, podejmuje środki zaradcze, korzysta z odpowiedniego wsparcia poza szkołą;
- Zachęcanie rodziców do sięgania po różne formy wsparcia dla nich samych.

Zadania, za które odpowiedzialni są opiekunowie prawni, to przede wszystkim obserwacja młodej osoby w domu i informowanie przedstawicieli szkoły o nowych, niepokojących zachowaniach lub eskalacji tych, które zostały już zauważone. Obowiązkiem opiekunów prawnych jest również zapewnienie wsparcia psychologicznego, psychoterapeutycznego, niekiedy także psychiatrycznego. Dobrą praktyką jest, aby wszelkie ustalenia zapisywać i dołączać to tworzonej dokumentacji. W sytuacji gdy pracownicy szkoły mają podstawy sądzić, że rodzice bagatelizują trudności swojego dziecka, można nadać właściwe znaczenie ich zachowaniom oraz zarysować możliwe konsekwencje – brak działań na rzecz bezpieczeństwa dla zdrowia i życia dziecka można postrzegać jako zaniedbanie, czyli jedną z form przemocy w rodzinie, a podejrzenie przemocy w rodzinie nakazuje uruchomienie procedury „Niebieskiej Karty” lub wnioskowanie do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodzinną.

Postępowanie nauczyciela wobec ucznia w kryzysie samobójczym:

- ZACHĘĆ do szukania rozwiązań i możliwości poradzenia sobie z trudnościami.
- POMÓŻ zaplanować małe, realne w danej chwili działania na rzecz poprawy nastroju i poradzenia sobie z problemami.
- PRZYPOMNIJ o dostępnych specjalistach w szkole,
- ZACHĘĆ do skorzystania z ich pomocy i POMÓŻ do nich dotrzeć.
- POWIEDZ, co zamierzasz zrobić w sprawie w najbliższym czasie i kto zostanie poinformowany o jego problemach.
- URUCHOM procedurę postępowania adekwatną do okoliczności, w tym powiadomienie opiekunów prawnych.

W przypadku bezpośredniego zagrożenia życia ZADZWOŃ pod numer alarmowy 112 i WEZWIJ pomoc.

- NIE OCZEKUJ natychmiastowej poprawy.
- NIE OBIECUJ absolutnej dyskrecji.
- NIE DZIAŁAJ w pojedynkę.
- NIE ZWLEKAJ z niezbędnymi interwencjami.
- DZIAŁAJ, bo jako nauczyciel jesteś w stanie pomóc, kiedy Twój uczeń doświadcza kryzysu samobójczego. Konieczne jest Twoje autentyczne zainteresowanie, uważna obserwacja, znajomość możliwych sygnałów ostrzegawczych kryzysu samobójczego u dzieci i młodzieży oraz wiedza, jakie działania podjąć.
- ZAOFERUJ swój czas, uwagę i ZACHĘĆ do rozmowy o trudnościach.
- WYSŁUCHAJ, okazując zainteresowanie oraz chęć zrozumienia.
- PROŚ o przykłady i ZADAWAJ proste pytania pogłębiające wiedzę o problemach. W empatyczny sposób NAZWIJ emocje i odczucia.
- NIE ODSYŁAJ do innej osoby ani NIE POZOSTAWIAJ bez opieki.
- NIE ZAPRZECZAJ zgłaszanym problemom.
- NIE POCIESZAJ na siłę.
- NIE ZMIENIAJ tematu rozmowy, aby odwrócić uwagę od przeżywaną trudności.
- NIE UDZIELAJ rad, dopóki nie pogłębisz swojej wiedzy o problemach.
- POROZMAWIAJ ZAPYTAJ, jak uczeń próbuje sobie radzić z przeżywanymi trudnościami, szczególną uwagę zwróć na autodestrukcyjne metody.
- PODZIĘKUJ za to, że dzieli się z Tobą swoimi problemami.
- NIE PRÓBUJ przekonywać do natychmiastowej rezygnacji z autodestrukcyjnych myśli, planów lub działań.
- ZWRÓĆ uwagę na niepokojące, niepożądane, narastające zachowania, które mogą sygnalizować doświadczanie kryzysu samobójczego.
- POTRAKTUJ swoje obserwacje jako komunikat o czymś ważnym, być może również trudnym i niebezpiecznym.
- NIE BAGATELIZUJ swoich spostrzeżeń.
- NIE TŁUMACZ sobie, że zaobserwowane zmiany w zachowaniu są spowodowane banalnymi, niegroźnymi przyczynami.

JAK POMÓC OSOBIE PO STRACIE KOGOŚ BLISKIEGO W WYNIKU SAMOBÓJSTWA

1. Dla osoby w żałobie po śmierci samobójczej kogoś bliskiego nie można znaleźć właściwych słów pocieszenia. Staraj się zrozumieć sytuację i uczucia osoby w żałobie. Miej świadomość, że może być ona pod wpływem bardzo silnych emocji, takich jak: szok, ból, rozpacz, żal, wściekłość, niedowierzanie, tęsknota, strach, przerażenie. Pozwól na ich wyrażenie.
2. Bądź blisko. Czasem wystarczy być razem, pomilczeć. Komunikuj wprost, że jest ci przykro z powodu straty, bólu i cierpienia tej osoby, rodziny.
3. Słuchaj. Nie zniwelujesz bólu, możesz jednak być blisko i słuchać. Powiedz np., „Jestem przy Tobie”, „Musi być Ci ciężko”, „Opowiedz mi o tym”, „Dobrze, że o tym mówisz”. Pozwól opowiadać wciąż o tym samym.
4. Pytaj. Dowiedz się, w czym możesz pomóc i zrób to na miarę swoich możliwości, pytając

np., „Nie wiem, co powiedzieć, ale czy mogę coś dla Ciebie zrobić?”, „Czego potrzebujesz, co mogłoby Ci pomóc?”, „Jak mogę Cię wesprzeć?”

5. Daj czas. Nie oczekuj, że osoba w żałobie szybko poradzi sobie z zaistniałą sytuacją – żałoba może trwać latami. W przypadku samobójstwa ten czas może się jeszcze wydłużyć.
6. Wspieraj. Nawet, jeśli widzisz, że osoba po starcie kogoś bliskiego wraca do normalności, to warto nad nią czuwać, interesować się jej sprawami i uczuciami, jakie przeżywa.
7. Pomóż znaleźć pomoc i system wsparcia.
8. Zachowaj czujność. Uważaj na sygnały ostrzegawcze świadczące o zagrożeniu samobójczym u osób, które straciły kogoś bliskiego w wyniku samobójstwa.
9. Zadbaj o siebie. Towarzystwo komuś podczas żałoby może być wyczerpujące. Ty też musisz poradzić sobie ze swoimi emocjami. Znajdź czas na odpoczynek i przyjemności. Korzystaj również ze wsparcia i pomocy specjalistów.